

Aftakas

Inhoudsopgave

- Wat is de gewenste situatie?
- Maatregelen
- Goed en fout
- Toelichting op de maatregelen
- Instructie aan werknemers
- Checklist voor de dagelijkse praktijk
- Meer informatie

Goedgekeurd door Sociale Partners

Getoetst door Nederlandse Arbeidsinspectie

Geactualiseerd: september 2021

Ongevallen met aftaktussenassen zijn gemakkelijk te voorkomen door de draaiende delen goed af te schermen. Het risico, bij een niet goed afgeschermd aftaktussenas, is dat je in aanraking komt met een draaiende aftaktussenas of een meedraaiende beschermkap. Indien je zelf of je kleding in aanraking komt met de rond draaiende as of meedraaiende beschermkap kan je zelf rond de as gedraaid worden met fatale afloop.

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ De draaiende delen van de aftakas zijn niet bereikbaar, voor zowel ledematen als kledingstukken, als de aftakas draait of ingeschakeld wordt.

Maatregelen

- ➔ Werk met machines waarvan de aftaktussenas volledig is afgeschermd, inclusief de aansluitpunten en de vastgemaakte kettinkjes aan beide zijden.
- ➔ Voorkom beschadiging en overmatige slijtage van de beschermkap door maandelijks onderhoud en dagelijkse controle.
- ➔ Zorg voor opgeleide en geïnstrueerde medewerkers.

Goed en fout

Kap werktuigzijde aanwezig

Kap werktuigzijde ontbreekt

Toelichting op de maatregelen

Organisatie en voorbereiding

- Neem het risico en de maatregelen voor een veilig gebruik van de aftaktussenassen op in de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E).
- Let bij de aanschaf van zowel nieuwe als gebruikte machines en de eventuele aanwezige aftaktussenassen direct op de deugdelijkheid en gehele bescherming van de aftaktussenas.
- Zorg ervoor dat de gehele kruiskoppeling afschermt is.
- Zorg dat voor spoedeisende reparaties reserveonderdelen beschikbaar zijn.

- Voorkom onjuist gebruik. De beschermkap gaat stuk als men te hoog heft of te kort draait.
- Hang de aftakas na gebruik aan een beugel of afsteunen op een steun. Dit voorkomt vervuiling. Een vervuilde as is moeilijk te koppelen. Laat een aftaktussenas nooit op grond rusten!

Houd de koppeling van de aftakas schoon

Gereedschap, machines en apparaten

- Voer voor elk gebruik een preventieve controle uit en vervang kapotte onderdelen.
- Reinig en controleer de kunststof delen regelmatig en vervang beschadigde delen. Belangrijk onderdeel is het lager tussen de stalen en kunststof delen. Vervang het lager bij twijfel aan de kwaliteit. Doe dit aan de hand van de gebruikershandleiding.

- Check of de buizen gemakkelijk in en uit elkaar schuiven. Dit voorkomt slijtage van de lagers. Check ook of de metalen delen goed in en uit elkaar schuiven.
- Zorg dat de lengte van de aftakas en van de afscherming op maat zijn gemaakt voor de combinatie trekker-werktuig. Raadpleeg de handleiding.
- Zorg dat het aansluitpunt aan de trekkerzijde (de aftakasstomp) is voorzien van een kap of mastershield als deze plaats bereikbaar is voor personen.
- Zorg dat ook aan de werktuigzijde het aansluitpunt deugdelijk is afgeschermd met een kap. Op nieuwe CE-gemarkeerde werktuigen is deze aanwezig.
- Zorg er voor dat de kettinkjes voorkomen dat de beschermkap gaat meedraaien.

- Verwijder de hefarmen van de trekker om beschadigingen aan de afschermende kunststof delen te voorkomen. Blijven de hefarmen aan de trekker? Zet de hefarmen dan zo vast op een positie dat de hefarmen de aftakas niet kunnen raken.

Let op: Het vergroten van de smeernippelopening in de beschermtrechter met 50% ten opzichte van de originele grootte van de opening (tot maximaal 30 mm.), wordt niet langer toegestaan door de Arbeidsinspectie. Daarom is deze maatregel uit de arbocatalogus verdwenen.

Voorlichting en instructie

Geef medewerkers instructie over ten minste de volgende zaken:

- Controleer voor aanvang van de werkzaamheden de staat van de aftaktussenasbeschermkap te beoordelen. Bij het ontbreken van een kettinkje of deel van de beschermkap moet de medewerker dit laten herstellen alvorens hij op pad kan gaan.
- Het instellen van de maximum hefhoogte in verband met de kwetsbare afscherming.
- Om de bochten niet te kort te nemen. Dit voorkomt beschadiging van de afschermingsbuizen.
- De trekker uit te zetten, de sleutel uit het contact te halen en bij zich te houden, voordat werkzaamheden buiten de trekker aan de machine uitgevoerd kunnen worden.

Meer informatie

[Download LMRA Veilig werken met de aftakas als PDF](#)

LMRA – Veilig werken met de aftakas

Doe de LMRA

• Ben jij veilig?

- Staat de aftakas stil als je uit de cabine bent?
- Is de aftakas helemaal afgeschermd?
- Zitten de kettinkjes vast?

• Blijft de aftakas afgeschermd?

- Vermijd je te kort draaien of te hoog heffen?
- Stop je het werk als de beschermkap kapot is gegaan en meld je het direct?

Alles in orde?

Veel werkplezier!

1x Nee? STOP

Los het probleem op.
Lukt dat niet?
Meld het je
leidinggevende.

 CUMELA

 FNV
Agrarisch Groen

 HZC

 CVV
Vakmensen

 Calland
Landbouwkunde

Bekijk hier de
Arbocatalogus

gezond, vitaal en veilig werken

Instructie aan werknemers

Geef medewerkers instructie:

- om voor aanvang van de werkzaamheden de staat van de aftaktussenasbeschermer te beoordelen. Bij het ontbreken van een kettinkje of deel van de beschermkap moet de medewerker dit laten herstellen alvorens het op pad kan gaan.
- over de kwetsbare afscherming, bijvoorbeeld hoe hij de maximum hefhoogte kan instellen.
- dat de trekkerchauffeur de bochten niet te kort moet nemen. Dit voorkomt beschadiging van de afschermingsbuizen.
- om de trekker vooraf uit te zetten, de sleutel uit het contact te halen en bij zich te houden, voordat werkzaamheden buiten de trekker aan de machine uitgevoerd kunnen worden.
- de trekker vooraf uit te zetten, de sleutel uit het contact te halen en bij zich te houden, voordat werkzaamheden buiten de trekker aan de machine uitgevoerd kunnen worden.

Checklist voor de dagelijkse praktijk

- Werk niet met loszittende kleding, sieraden of lange loshangende haren en dergelijke.
- Werk volgens de gebruikershandleiding, de schriftelijke instructies en de afspraken die zijn gemaakt in het bedrijf.

- Start alleen met je werk als de aftakasbescherming in orde is en de kettinkjes vast zitten. Meld beschadigingen direct bij de leidinggevende of onderhoudsman en gebruik de aftaktussenas niet bij geconstateerde veiligheidsrisico's.

- Koppel machines/werktuigen alleen aan en af met vooraf uitgeschakelde motor. De sleutel is uit het contact gehaald en die hou je bij je tijdens het aan- en afkoppelen.

Meer informatie

- [longeren](#)
- [BHV](#)
- [Machineveiligheid algemeen](#)
- [Vierwielige trekkers](#)
- NEN-EN 12965:2019 en Trekkers en machines voor land- en bosbouw - Aftaktussenassen en hun beschermkappen – Veiligheid
- Filmpje over het [gevaar van de aftaktussenas](#).
- Toolbox video Cumela: